



**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
we Wrocławiu**

**Aneks nr 3
do
„PROGRAMU
PAŃSTWOWEGO MONITORINGU
ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA
DOLNOŚLĄSKIEGO
na lata 2016-2020”**

Przedkładam

**Waldemar Kulaszka
Wojewódzki Inspektor
Ochrony Środowiska**

Zatwierdzam

**Marek Haliniak
Główny Inspektor
Ochrony Środowiska**

Wrocław, 2017 r.

„Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2016-2020” stanowi wypełnienie przepisu art. 23 ust. 3 p.2 i ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 686 z późn. zm.)

„Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2016-2020” oraz Aneksy nr 1, 2, 3 do tego programu zostały opracowane w Wydziale Monitoringu Środowiska Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	5
3. Badania stanu środowiska	5
3.1. Podsystem monitoringu jakości powietrza.....	5
3.2. Podsystem monitoringu jakości wód.....	7
3.2.1. Monitoring jakości wód podziemnych	7
3.4. Podsystem monitoringu pól elektromagnetycznych	9
3.5. Podsystem monitoringu jakości gleb i ziemi.....	9
5. System jakości w PMS; laboratoria i sieci pomiarowe	10
5.1. System jakości w monitoringu powietrza	10

Załączniki

do Aneksu nr 3 do „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2016-2020”

3.1. Podsystem monitoringu jakości powietrza

Tabela 3.1.1. Wykaz stanowisk działających w dolnośląskim wojewódzkim systemie oceny jakości powietrza w latach 2016-2020 i stanowisk uzupełniających

Tabela 3.1.2.c. Liczba stanowisk działających w latach 2018-2020 w ramach dolnośląskiego wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza i stanowisk uzupełniających

Rysunek 3.1.2. Lokalizacja stacji monitoringu jakości powietrza działających w ramach PMS w województwie dolnośląskim w latach 2018-2020

3.2. Podsystem monitoringu jakości wód

3.2.2. Monitoring jakości wód podziemnych

Tabela 3.2.2.1. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu regionalnego wód podziemnych w województwie dolnośląskim w latach 2019-2020

Tabela 3.2.2.3. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu regionalnego wód podziemnych w województwie dolnośląskim w 2019 r. – wody podziemne niezagrożone

Tabela 3.2.2.4. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu regionalnego wód podziemnych w województwie dolnośląskim w 2020 r. – wody podziemne zagrożone

Tabela 3.2.2.5. Lokalizacja punktów pomiarowych z zakresem badań w rejonie objętym działalnością WIOŚ we Wrocławiu w ramach badań jakości wód podziemnych na obszarach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami w 2018 r. – składowiska odpadów i inne obiekty

Rysunek 3.2.2.1. Lokalizacja punktów pomiarowych monitoringu regionalnego wód podziemnych w województwie dolnośląskim w 2019 roku – wody podziemne niezagrożone

Rysunek 3.2.2.2. Lokalizacja punktów pomiarowych monitoringu regionalnego wód podziemnych w województwie dolnośląskim w 2020 roku – wody podziemne zagrożone

Rysunek 3.2.2.4. Lokalizacja punktów pomiarowych wód podziemnych badanych na obszarach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami w województwie dolnośląskim w 2018 r.

3.4. Podsystem monitoringu pól elektromagnetycznych

Tabela 3.4.3. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie dolnośląskim zaplanowanych w roku 2018

3.5. Podsystem monitoringu jakości gleby i ziemi

Tabela 3.5.1. Wykaz obiektów badanych w ramach monitoringu regionalnego jakości gleb w województwie dolnośląskim w 2018 roku

Tabela 3.5.2. Zakres badań w ramach monitoringu regionalnego jakości gleb w województwie dolnośląskim w 2018 roku

Rysunek 3.5.1. Lokalizacja obiektów badanych w monitoringu gleb w województwie dolnośląskim w 2018 roku

5.1. System jakości w monitoringu powietrza

Tabela 5.1.1. Wykaz stacji działających w latach 2016-2020 w ramach dolnośląskiego wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza, na których w latach 2016-2020 będą prowadzone badania równoważności pomiarów pyłu PM10 i PM2,5

Wstęp

Podstawę do realizacji PMŚ na terenie województwa dolnośląskiego stanowi *Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2016-2020*.

W **Aneksie nr 3** do „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2016-2020” uwzględniono zmiany dotyczące następujących podsystemów:

- Podsystem monitoringu jakości powietrza,
- Podsystem monitoringu jakości wód (w zakresie monitoringu jakości wód podziemnych),
- Podsystem monitoringu pól elektromagnetycznych,
- Podsystem monitoringu jakości gleb i ziemi.

W podsystemie monitoringu jakości **powietrza** uszczegółowiono lokalizację dla stacji przewoźnych, które będą realizować pomiary w 2018 r. w Łądku-Zdroju i Lubaniu oraz zweryfikowano zakres pomiarowy niektórych stałych stacji pomiarowych. W rozdziale dotyczącym systemu jakości w monitoringu powietrza zostały również uaktualnione informacje dotyczące badań równoważności dla pomiarów stężeń pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}.

W podsystemach monitoringu jakości **wód podziemnych** zawieszono w 2018 r. wykonywanie monitoringu zwykłych wód podziemnych oraz uszczegółowiono zakres badań na obszarach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami, planowanych na rok 2018. Aneks nr 3 zawiera zestawienie punktów pomiarowych monitoringu regionalnego wód podziemnych w województwie dolnośląskim w latach 2019-2020. Ponadto w aneksie nr 3 uwzględniono zmiany wynikające z wprowadzenia nowych przepisów prawnych.

W podsystemie monitoringu pól elektromagnetycznych dla 2018 roku zmieniono lokalizację 1 punktu kontrolno-pomiarowego w Legnicy.

W podsystemie monitoringu jakości **gleb** uszczegółowiono zakres badań na obszarach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami, planowanych na rok 2018. Ponadto uwzględniono zmiany wynikające z wprowadzenia nowych przepisów prawnych.

3. Badania stanu środowiska

3.1. Podsystem monitoringu jakości powietrza

Zadanie: Badanie i ocena jakości powietrza w strefach

W podsystemie monitoringu jakości powietrza uszczegółowiono lokalizację dla stacji przewoźnych, które będą realizować pomiary w 2018 r. w Łądku-Zdroju i Lubaniu oraz zweryfikowano zakres pomiarowy niektórych stałych stacji pomiarowych.

W załączonej do Aneksu nr 3 **Tabeli 3.1.1.** uszczegółowiono współrzędne geograficzne dla lokalizacji stacji przewoźnych na 2018 rok: w Łądku-Zdroju i Lubaniu oraz zmieniono zakres pomiarowy stacji:

- Jelenia Góra-Ogińskiego - zrezygnowano z oznaczeń toluenu, etylobenzenu, m,p-ksylenu i o-ksylenu,
- Nowa Ruda-Srebrna – zrezygnowano z oznaczeń ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyłe PM₁₀,
- Oleśnica-Brzozowa – wprowadzono oznaczenia benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀,
- Oława-Żołnierzy AK – zrezygnowano z oznaczeń ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyłe PM₁₀,
- Świdnica-Folwarczna – wprowadzono oznaczenia benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀,
- Szczawno-Zdrój-Kolejowa – zrezygnowano z oznaczeń ołowiu, arsenu, kadmu, niklu w pyłe PM₁₀,
- Zgorzelec-Bohaterów Getta – zrezygnowano z oznaczeń ołowiu, arsenu, kadmu, niklu w pyłe PM₁₀ oraz toluenu, etylobenzenu, m,p-ksylenu i o-ksylenu,
- Złotoryja - Staszica – wprowadzono oznaczenia benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀.

Rozszerzenie zakresu pomiarowego w 4 stacjach o oznaczenia benzo(a)pirenu wynika z potrzeby potwierdzenia wysokich stężeń tej substancji w powietrzu stwierdzonych na podstawie modelowania matematycznego.

Rezygnacja z oznaczeń metali w pyłe PM₁₀ wynika z niskiego poziomu stężeń tych substancji – często poniżej granicy oznaczalności metody badawczej.

Rezygnacja z oznaczeń toluenu, etylobenzenu, m,p-ksylenu i o-ksylenu wynika z braku norm oraz niewykorzystywania tych oznaczeń w ocenie rocznej.

Pomimo wprowadzonych zmian, w odniesieniu do wymogów dotyczących liczby wymaganych stałych stanowisk pomiarowych, po zastosowaniu modelowania matematycznego jako metody uzupełniającej, „Program ...” jest zgodny z wynikami oceny pięcioletniej¹, a liczba stałych stanowisk jest wystarczająca do wykonywania rocznych ocen jakości powietrza.

Na **Rysunku 3.1.2.** przedstawiono lokalizację stacji monitoringu jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego, które będą eksploatowane w latach 2017-2020.

W poniższej **Tabeli 3.1.3.** przedstawiono zaktualizowany wykaz wszystkich stacji monitoringu powietrza w latach 2016-2020.

Tabela 3.1.3. Wykaz stacji pomiarowych na terenie województwa dolnośląskiego w latach 2016-2020

Lp.	Powiat	Adres stacji	Substancje, sposób pomiaru														Lata działania stacji	
			zanieczyszczenia gazowe						pył zawieszony, skład pyłu									
			SO ₂	NO _x , NO, NO ₂	CO	O ₃	Benzen (C ₆ H ₆)	Rtęć (Hg)	PM10	PM2.5	Ołów (Pb)	Arsen (As)	Kadm (Cd)	Nikiel (Ni)	WWA	BaP		
Strefa: Aglomeracja wrocławska																		
1.	m.Wrocław	Wrocław – Bartnicza	–	A	–	A	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2016-2020	
2.		Wrocław – Korzeniowskiego	A	A	A	A	A	–	A,M	A	M	M	M	M	M	M	2016-2020	
3.		Wrocław – Orzechowa	–	–	–	–	–	–	M	–	–	–	–	–	–	M	2016-2020	
4.		Wrocław – Na Grobli	–	–	–	–	–	–	–	M	–	–	–	–	–	–	2016-2020	
5.		Wrocław – Wiśniowa *	–	A	A	–	–	–	–	A	–	–	–	–	–	–	2016-2020	
Strefa: m. Legnica																		
6.	m.Legnica	Legnica – Rzeczypospolitej	A	A	A	A	A	–	A,M	M	M	M	M	M	M	–	M	2016-2020
Strefa: m. Wałbrzych																		
7.	p.wałbrzyski	Wałbrzych – Wysockiego	A	A	A	A	A	–	A,M	M	M	M	M	M	M	–	M	2016-2020
Strefa: dolnośląska																		
8.	m.Jelenia Góra	Jelenia Góra – Ogińskiego	A	A	A	A	A	–	A	A	–	–	–	–	–	–	2016-2020	
9.		Jelenia Góra – Sokoliki	–	–	–	–	–	–	M	–	M	M	M	M	M	–	M	2016-2020
10.	p.bolesławiecki	Osieczów **	A	A	–	A	–	A	M	M	M	M	M	M	M	M	2016-2020	
11.		Bolesławiec	A	A	A	A	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2017	
12.	p.dzierżoniowski	Dzierżonów – Piłsudskiego	A	A	–	–	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2016-2020	
13.	p.głogowski	Głogów – Wita Stwosza	–	–	–	–	–	–	M	–	M	M	M	M	–	M	2016-2020	
14.	p.jaworski	Jawor	A	A	A	A	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2019	
15.	p.jeleniogórski	Śnieżka	M	M	–	A	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2016-2020	
16.		Szklarska Poręba	A	A	A	A	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2016	
17.	p.kamiennogórski	Kamienna Góra	A	A	A	A	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2020	
18.	p.kłodzki	Kłodzko – Szkolna	A	A	–	A	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2016-2020	
19.		Nowa Ruda – Srebrna	–	–	–	–	–	–	A,M	–	–	–	–	–	–	M	2016-2020	
20.		Polanica-Zdrój – Sportowa	A	A	A	A	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2016	
21.		Kudowa-Zdrój	A	A	A	A	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2017	
22.		Lądek-Zdrój	A	A	A	A	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2018	
23.	p.lubański	Duszniki-Zdrój	A	A	A	A	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2019	
24.		Czerwińska	A	A	–	A	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2016-2020	
25.	p.lubiński	Lubań	A	A	A	A	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2018	
26.	p.lubiński	Lubin – Wierzbowa	–	–	–	–	–	–	M	–	M	M	M	M	–	M	2016	
27.	p.oleśnicki	Oleśnica – Brzozowa	–	–	–	–	–	–	M	–	–	–	–	–	–	M	2016-2020	
28.	p.oławski	Oława – Żołnierzy AK	A	A	–	–	–	–	M	–	–	–	–	–	–	M	2016-2020	

¹ „Pięcioletnia ocena jakości powietrza na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu wykonywania rocznych ocen jakości powietrza” wykonana przez WIOŚ w roku 2014 (zgodnie z art. 88 ustawy – Poś)

Lp.	Powiat	Adres stacji	Substancje, sposób pomiaru													Lata działania stacji	
			zanieczyszczenia gazowe						pył zawieszony, skład pyłu								
			SO ₂	NO _x , NO, NO ₂	CO	O ₃	Benzen (C ₆ H ₆)	Rtęć (Hg)	PM10	PM2.5	Ołów (Pb)	Arsen (As)	Kadm (Cd)	Nikiel (Ni)	WWA		BaP
29.	p.polkowicki	Polkowice – Kasztanowa	–	–	–	–	–	–	M	–	M	M	M	M	–	M	2016-2020
30.	p.średzki	Środa Śląska	A	A	A	A	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2020
31.	p.świdnicki	Świdnica – Rynek	–	–	–	–	–	–	M	–	–	–	–	–	–	–	2016
32.		Świdnica – Folwarczna	–	–	–	–	–	–	M	–	–	–	–	–	–	M	2017-2020
33.	p.walbrzyski	Szczawno-Zdrój – Kolejowa	–	–	–	–	–	–	M	–	–	–	–	–	–	M	2016-2020
34.	p.ząbkowicki	Ząbkowice Śląskie	A	A	–	–	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2016-2020
35.	p.zgorzelecki	Zgorzelec – Bohaterów Getta	A	A	A	–	A	–	M	M	–	–	–	–	–	M	2016-2020
36.		Działoszyn	A	A	–	–	–	–	A	–	–	–	–	–	–	–	2016-2020
37.	p.złotoryjski	Złotoryja – Staszica	–	–	–	–	–	–	M	–	–	–	–	–	–	M	2016-2020

Objaśnienia:

stacje pozamiejskie (kryterium ochrony roślin)

Lubań stacje przewoźne, eksploatowane w 2018 r.

Jawor stacje przewoźne, eksploatowane w latach 2016-2017 lub 2019-2020

nowe stanowiska BaP wprowadzone od 2018 r.

A – pomiary za pomocą mierników automatycznych, M – pomiary manualne (pobór prób w terenie, analizy wykonane w Laboratorium)

* stacja komunikacyjna

** w stacji tła regionalnego w Osieczowie poza substancjami wymienionymi w powyższej tabeli wykonywane są pomiary: składu pyłu zawieszonego PM_{2.5} (azot amonowy, azotany, siarczany, chlorki, wapń, magnez, sód, potas), węgla organicznego i elementarnego w pyłe PM_{2.5} oraz depozycji metali ciężkich i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA)

3.2. Podsystem monitoringu jakości wód

Celem funkcjonowania podsystemu monitoringu jakości wód, zgodnie art. 26 ustawy – Poś, jest uzyskiwanie informacji i danych dotyczących jakości wód śródlądowych powierzchniowych i podziemnych oraz wód morskich.

Niniejszy Aneks obejmuje monitoring jakości wód podziemnych. Zmiany dotyczą nowelizacji aktów prawnych – Prawo wodne, zawieszenia wykonywania monitoringu zwykłych wód podziemnych oraz wytypowania nowych obiektów do badań jakości wód podziemnych na obszarach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami.

Zmiany do Programu „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2016-2020” w odniesieniu do podsystemu monitoringu wód powierzchniowych określone zostaną w odrębnym Aneksie.

3.2.1. Monitoring jakości wód podziemnych

Obowiązek badania i oceny jakości wód podziemnych w ramach PMS wynika z art. 155a ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. 2017, 1121). Zakres i sposób badań oraz kryteria oceny stanu wód podziemnych określają rozporządzenia do ustawy – Prawo wodne:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U. z 2016 r., poz.1178),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 85).

Zadanie: Badania i ocena stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych

Badania w sieci regionalnej

W 2018 roku WIOŚ we Wrocławiu ze względu na brak możliwości technicznych i kadrowych Laboratorium **zawiesza wykonywanie monitoringu zwykłych wód podziemnych.**

W ramach **monitoringu badawczego** prowadzone będą badania jakości wód podziemnych na obszarach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami przemysłowymi i komunalnymi wokół źródeł stanowiących potencjalne zagrożenie środowiska. Podstawowym celem badań jest identyfikacja

wpływu obiektu na środowisko lub w przypadku obiektów, wokół których prowadzono już badania, określenie kierunków zachodzących zmian. Badania te stanowią także weryfikację wyników badań wykonywanych przez zarządców obiektów.

W 2018 r. badania wód podziemnych na obszarach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami WIOŚ we Wrocławiu prowadzić będzie wokół 10 obiektów w 37 punktach pomiarowych raz w roku. Badaniami objęte zostaną składowiska odpadów, zwłaszcza te, które zrehabilitowano przy użyciu osadów ściekowych, a także obiekty wykorzystujące substancje niebezpieczne, stanowiące zagrożenie dla jakości wód podziemnych. Badania te będą prowadzone raz w roku w zakresie badań zgodnym z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie składowisk odpadów (Dz.U. z 2013 r. poz. 523), z uwzględnieniem w niektórych przypadkach dodatkowych wskaźników odzwierciedlających charakter presji.

W tabeli 3.2.2.5. zamieszczono wykaz obiektów wraz z zakresem badanych wskaźników w ramach badań jakości wód podziemnych na obszarach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami w 2018 r., a przedstawiono je na rysunku 3.2.2.4.

Ocena jakości wód podziemnych zostanie wykonana wg obowiązujących aktów prawnych tj: rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 85), do czasu wprowadzenia nowych przepisów, zapowiadanych przez Prawo wodne.

Tabela 3.2.2.6. Badania i ocena stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych

Podsystem	Zadanie		
Monitoring jakości wód	Badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych		
Przepisy prawne	- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.) – art. 26; - ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2017 r., poz. 1121) – art. 38b, 155a, art. 155b; - rozporządzenie MŚ z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 85); - rozporządzenie MŚ z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2002 r. Nr 241, poz. 2093); - rozporządzenie MŚ w sprawie składowisk odpadów (Dz.U. z 2013 r., poz. 523); - rozporządzenie MŚ w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1178); - rozporządzenie MŚ z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1485);		
Realizacja zadania			
Pomiary	Bazy danych		Nadzór i ocena
WIOŚ – pomiary w skali województwa	WIOŚ – baza danych „Regionalny Monitoring Wód Podziemnych Województwa Dolnośląskiego”		WIOŚ
Przekazywanie wyników badań/ocen			
Podmiot przekazujący wyniki	Rodzaj i forma przekazywanych wyników badań	Minimalna częstotliwość przekazywania wyników badań	Miejsce przekazania wyników badań
GIOŚ/PIG-PIB	– wyniki badań i oceny w układzie województw i regionów wodnych w formie zestawień tabelarycznych i map	raz w roku	WIOŚ, „Wody Polskie”
Upowszechnianie wyników			
Podmiot upowszechniający wyniki	Forma upowszechnianej informacji wynikowej	Minimalna częstotliwość upowszechniania informacji wynikowej	Odbiorca informacji wynikowej
WIOŚ	– raporty tematyczne	– fakultatywnie co 3 lata	administracja rządowa i samorządowa, uczelnie, szkoły, biblioteki, społeczeństwo
WIOŚ	– strona internetowa WIOŚ	– aktualizacja roczna	
WIOS	– opracowania roczne	– aktualizacja roczna	

3.4. Podsystem monitoringu pól elektromagnetycznych

W podsystemie monitoringu pól elektromagnetycznych dla 2018 roku zmieniono lokalizację 1 punktu kontrolno-pomiarowego w Legnicy, przeniesiono lokalizację punktu z ulicy Beskidzkiej na ulicę Bieszczadzką.

W załączonej do Aneksu nr 3 **Tabeli 3.4.3.** wprowadzono nową lokalizację punktu kontrolno-pomiarowego w Legnicy (D_2018_A_12).

3.5. Podsystem monitoringu jakości gleb i ziemi

Zadanie jest realizowane na podstawie zapisów art. 26 ustawy – Prawo ochrony środowiska. Szczegółowe przepisy dotyczące ochrony powierzchni ziemi opisują art.101 i 110a ustawy POŚ. Art. 101b stanowi, iż w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dokonuje się oceny oraz badań i obserwacji stanu gleby i ziemi.

Sposób prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395). „Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020” umożliwia wojewódzkim inspektoratom ochrony środowiska wykonywanie badań gleb w ramach sieci wojewódzkich, stosownie do specyficznych potrzeb regionu.

Zadanie: Ocena zanieczyszczenia powierzchni ziemi

WIOŚ we Wrocławiu w ramach monitoringu regionalnego będzie prowadził badania gleb i ziemi w celu identyfikacji terenów, na których wystąpiło przekroczenie dopuszczalnych zawartości w glebie substancji, powodujących ryzyko.

W ramach podsystemu monitoringu jakości gleby i ziemi na terenie województwa dolnośląskiego, zgodnie z zapisami WPMS w 2018 roku będą realizowane następujące zadania:

- badanie gleb na obszarach chronionych, w tym obszarach Natura 2000,
- badanie gleb wokół zakładów przemysłowych, w tym szczególnie tych które emitują węglowodory,
- ocena stopnia zanieczyszczenia gleb arsenem,
- badanie gleb wokół składowisk odpadów,
- badanie gleb wzdłuż tras komunikacyjnych,
- identyfikacja występowania podwyższonych wartości związków azotu lub metali ciężkich na obszarach działalności rolniczej.

W 2018 r. badania zostaną wykonane w 42 punktach pomiarowych wokół 6 obiektów z częstotliwością badań 1 raz w roku. Lokalizację obiektów przedstawiono na **Rysunku 3.5.1.** W latach 2019-2020 badania będą kontynuowane w ramach wymienionych powyżej zadań.

Wykaz punktów pomiarowo-kontrolnych zaplanowanych do badań w 2018 r. wraz z opisem ich lokalizacji przedstawiono w **Tabeli nr 3.5.1.** Wokół każdego obiektu zostaną oznaczone wskaźniki podstawowe: skład granulometryczny, odczyn, zawartość substancji organicznej, całkowita zawartość Zn, Pb, Cd.

W zależności od rodzaju działalności mogącej być przyczyną zanieczyszczenia na danym terenie obecnie lub w przeszłości ustala się listę substancji powodujących ryzyko, których wystąpienie w glebie lub ziemi jest spodziewane. Oznaczone wskaźniki specyficzne, zależne od rodzaju emitowanych przez dany obiekt zanieczyszczeń, obejmują: Cr, Ni, As, Hg, Cu, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne w tym benz(a)piren, siarkę siarczanową i inne wskaźniki jak np. azot mineralny, makroelementy, oraz BTX, sumę węglowodorów C6-C12 - składników frakcji benzyn, sumę węglowodorów C12-C35 – składników frakcji oleju, węglowodory alifatyczne chlorowane. Dokładny wykaz badanych wskaźników wokół poszczególnych obiektów zawiera **Tabela 3.5.2.**

W ramach realizacji PMS próbki gleb będą pobierane w przedziale o miąższości 0–0,25 m ppt, z uwzględnieniem oznaczenia składu granulometrycznego. Uwzględnione będą m.in. grupy gruntów,

schematy lokalizacji punktów pobierania próbek, lokalizacja źródeł zanieczyszczeń substancjami powodującymi ryzyko, znajdujących się na danym terenie.

Tabela 3.5.3. Monitoring regionalny jakości gleb na terenie województwa dolnośląskiego

Podsystem	Zadanie		
Monitoringu jakości gleby i ziemi	Ocena zanieczyszczenia powierzchni ziemi		
Przepisy prawne	- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.) – art. 26; - rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U.2016.1395).		
Realizacja zadania			
Pomiary	Bazy danych	Nadzór i ocena	
WIOŚ	- WIOŚ - baza danych o jakości gleb „GLEBY”	- WIOŚ	
Przekazywanie wyników badań/ocen			
Podmiot przekazujący wyniki	Rodzaj i forma przekazywanych wyników badań	Minimalna częstotliwość przekazywania wyników badań	Miejsce przekazania wyników badań
WIOŚ	- informacje i wyniki badań z sieci regionalnych realizowanych fakultatywnie – wg zapotrzebowania GIOŚ	- wg ustaleń z GIOŚ	- GIOŚ
Upowszechnianie wyników			
Podmiot upowszechniający wyniki	Forma upowszechnianej informacji wynikowej	Minimalna częstotliwość upowszechniania informacji wynikowej	Odbiorca informacji wynikowej
WIOŚ	- opracowanie roczne	- po zrealizowaniu programu monitoringu w danym roku	- administracja rządowa, samorządowa, uczelnie, szkoły, biblioteki, społeczeństwo
	- strona internetowa WIOŚ	- dane z ostatniego cyklu badań	

5. System jakości w PMŚ; laboratoria i sieci pomiarowe

5.1. System jakości w monitoringu powietrza

W Aneksie nr 3 zaktualizowano wykaz badań równoważności dla pomiarów stężeń pyłu PM10 i pyłu PM2.5 prowadzonych przez WIOŚ we Wrocławiu w ramach systemu jakości w monitoringu powietrza – zgodnie z wykazem znajdującym się w załączniku w Tabeli 5.1.1.